Lăcrămioara BĂLAN

BALISTICĂ JUDICIARĂ

COLECȚIA JURIDICA

EDITURA LUMEN
în elita editurilor românești

Lăcrămioara BĂLAN

BALISTICĂ JUDICIARĂ

Lumen
2014

BALISTICĂ JUDICIARĂ
Lăcrămioara BĂLAN

Copyright Editura Lumen, 2014
Iaşi, Ţepeş Vodă, nr.2

Editura Lumen este acreditată CNCS

edituralumen@gmail.com
prlumen@gmail.com

www.edituralumen.ro
www.librariavirtuala.com

Redactor: Roxana Demetra STRATULAT
Design copertă: Roxana Demetra STRATULAT

Reproducerea oricărei părţi din prezentul volum prin fotocopiere, scanare, multiplicare neautorizată, indiferent de mediul de transmitere, este interzisă.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
BĂLAN, LĂCRĂMIOARA
Balistică judiciară / Lăcrămioara Bălan. - Iaşi : Lumen, 2014
ISBN 978-973-166-380-7

343.983
623.5

Lăcrămioara BĂLAN

Balistică judiciară

Lumen
2014

Pagină lăsată
goală intenţionat

„Cine nu pedepseşte nedreptatea,
porunceşte ca ea să fie facută.”

Leonardo da Vinci

Extras din volumul:
Bălan, L. (2014). Balistică judiciară.
Iaşi, România: Lumen.

Pagină lăsată
goală intenţionat

Extras din volumul:
Bălan, L. (2014). Balistică judiciară.
Iaşi, România: Lumen.

CUPRINS

INTRODUCERE 9

Capitolul I.
NOŢIUNI INTRODUCTIVE 13
1.1. Expertiza judiciară - noţiune şi importanţă 13
1.2. Istoricul expertizei judiciare - Apariţia şi dezvoltarea balisticii judiciare 17

Capitolul II.
CADRUL JURIDIC 27
2.1. Infracţiuni ce pot fi săvârşite prin utilizarea armelor de foc 27

Capitolul III
ARMELE DE FOC ŞI MUNIŢIA ACESTORA - NOŢIUNI TEHNICE 37
3.1. Arme de foc - definiţie, clasificare, construcţie şi funcţionare 37
3.2. Date despre muniţia folosită de armele de foc 50
3.3. Elementele imediate de identificare şi elementele tragerii 58
3.4. Examinarea tehnică a armelor de foc 61
3.5. Examinare muniţiei 68

Capitolul IV
IDENTIFICAREA ARMELOR DE FOC DUPĂ URMELE PRINCIPALE ALE TRAGERII 73
4.1. Noţiunea de urmă a infracţiunii 73
4.2. Identificarea criminalistică 79

Extras din volumul:
Bălan, L. (2014). Balistică judiciară.
Iaşi, România: Lumen.

4.3. Identificarea urmelor principale lăsate de folosirea armelor de foc 83
4.4. Identificarea armelor de foc 86
4.5. Identificarea muniţiilor 108
4.6. Efectele produse de proiectil asupra ţintei 113
4.7. Urmele sonore ale împuşcăturii 117
4.8. Urmele luminoase ale împuşcăturii 118

Capitolul V
LEZIUNILE PRODUSE DE ARMELE DE FOC 121
5.1. Expertiza medico-legală în caz de împuşcare 123
5.2 Aspecte generale ale leziunilor produse prin arme de foc 125
5.3. Analiza orificiului de intrare 128
5.4. Analiza orificiului de ieşire 138
5.5. Leziunile produse cu arme de foc speciale 139
5.6. Determinarea direcţiei şi distanţei de tragere 147
5.7. Diagnosticul diferenţial în cazul plăgilor împuşcate 162
5.8. Aspecte microscopice în plaga împuşcată 166
5.9. Fenomenul de "Backspatter" 169

CONCLUZII 171

Extras din volumul:
Bălan, L. (2014). Balistică judiciară.
Iaşi, România: Lumen.

INTRODUCERE

" Ştiinţa are rolul de a ridica vălul dintre partea cunoscută şi necunoscută a lumii."

K. Popper

Apariţia acestui domeniu distinct al tehnicii criminalistice, denumit mai mult sau mai puţin convenţional "balistică judiciară", a fost impus, pe de o parte, de frecvenţa folosirii armelor de foc în săvârşirea de infracţiuni iar, pe de altă parte, de particularităţile referitoare la cercetarea zonelor[1], locurilor ce intră în categoria "la faţa locului", dar şi la examinările specifice desfăşurate în laborator. Astfel se explică existenţa unei bogate literaturi de specialitate, fie sub forma unor lucrări de sine stătătoare, fie sub forma unor părţi din manualele şi tratatele de criminalistică.

Balistica judiciară s-a dezvoltat ca domeniu de sine stătător numai în deceniul al XX-lea al secolului nostru, în urma elaborării şi perfecţionării unor metode proprii de examinare, cu precădere prin identificarea armelor prin intermediul urmelor formate atât pe tub, cât şi pe proiectil.

---

[1] Lazăr Cârjan, *Compendiu de criminalistică*, Ediţia a II-a, revăzută şi adăugită, Bucureşti, Editura Fundaţiei România de Mâine, 2004.

Extras din volumul:
Bălan, L. (2014). Balistică judiciară.
Iaşi, România: Lumen.

Până atunci problematica cercetării armelor de foc era abordată separat, în funcţie de profilul acestora – medicină legală[2], balistica militară, criminalistică[3] – în prezent fiind tratată într-un mod unitar. Dacă ar fi să definim domeniul în discuţie, raportându-ne şi la opiniile exprimate în literatura de specialitate, atunci trebuie să avem în vedere că balistica judiciară reprezintă o ramură distinctă a tehnicii criminalistice, destinată examinării armelor de foc şi urmelor acestora, sau produse de acestea, prin metode şi mijloace tehnico-ştiinţifice specializate, în scopul determinant împrejurărilor în care a fost folosită o armă de foc la comiterea unei infracţiuni şi al identificării sale.

Deşi a preluat o serie de date din balistica generală, cum sunt datele referitoare la balistică exterioară sau balistica ţintei, balistica judiciară se distanţează de aceasta prin obiectivele urmărite şi prin metodele la care apelează. Balistica judiciară, spre deosebire de balistica generală, îşi propune printre altele să identifice arma după urmele lăsate pe tub, să determine distanţa de la care s-a tras după urmele secundare, să stabilească vechimea aproximativă a împuşcăturii, etc.[4]

---

[2] Gheorghe Scripcaru, Moise Terbancea, *Medicină legală*, Ed. Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 2002.

[3] Gheorghe Scripcaru, *Criminalistică*, Ed. Sympozion, Iaşi, 2002.

[4] Noţiuni generale despre balistica judiciară, în *Clasificarea armelor de foc*, Universitatea spiru Haret, Universitatea Spiru Haret, Facultatea Drept şi Administraţie Publică.

Extras din volumul:
Bălan, L. (2014). Balistică judiciară.
Iaşi, România: Lumen.

Investigaţiile proprii balisticii judiciare s-au restrâns numai la armele folosite: săvârşirea de infracţiuni, respectiv armament uşor sau arme fabricate artizanal.

În prezent, datorită diversificării armamentului de infanterie, de apărare, sau a celui folosit de grupele de comando, dar şi de formaţiuni teroriste, cercetarea criminalistică se diversifică prin forţa împrejurărilor.

Tehnic, investigarea balistică judiciară se realizează pe baza principiilor, regulilor generale cu privire la identificarea criminalistică[5], precum şi prin apelarea la metode şi procedee comune cu cele ale altor ramuri ale tehnicii criminalistice, microscopia de comparare, fotografia în radiaţii invizibile, analize spectrale, etc.[6]

[5] Lazăr Cârjan, *op.cit.*

[6] Marian Ruiu, *Investigarea omorului săvârşit cu arme de foc*, teza de doctorat, Universitatea din Bucureşti, 2012.

Extras din volumul:
Bălan, L. (2014). Balistică judiciară.
Iaşi, România: Lumen.

Pagină lăsată
goală intenţionat

Extras din volumul:
Bălan, L. (2014). Balistică judiciară.
Iaşi, România: Lumen.

Capitolul I

NOȚIUNI INTRODUCTIVE

1.1. Expertiza judiciară - noţiune şi importanţă

Dezvoltarea ştiinţei şi lărgirea sferei lor de aplicare în toate sectoarele vieţii economice şi sociale au permis justiţiei să găsească un puternic sprijin în rezultatele oferite de cercetările ştiinţifice şi tehnice. Organul judiciar are în primul rând sarcina de a stabili exact situaţia de fapt supusă judecăţii.[7]

Numai stabilind exact împrejurările de fapt ale cauzei, organul judiciar poate soluţiona cauza respectivă, aplicând prevederile cuprinse în normele de drept corespunzătoare unei situaţii de fapt.

Din cele menţionate rezultă în mod cert că probaţiunea este cea mai însemnată fază în activitatea desfăşurată de către organele judiciare, pentru stabilirea legăturii de cauzalitatea dintre ele, sunt necesare cunoştiinte speciale din domeniul ştiinţei, tehnicii şi artei.

Trebuie adăugat că, în anumite situaţii se impune o activitate de cercetare deosebită, care nu se poate efectua, de regulă, decât în afara instanţei, sau numai cu ajutorul unor mijloace tehnice speciale (tehnica de calcul,

---

[7] Ovidiu Neicuţescu*, Obiectivitate şi subiectivism în expertiza criminalistică*, teză de doctorat, Universitatea Liberă Internaţională din Moldova, Chişinău, 2009.

Extras din volumul:
Bălan, L. (2014). Balistică judiciară.
Iaşi, România: Lumen.

imagini fotografice, fişe dactiloscopice sau antropometrice, etc.).

Datorită obligaţiei organelor judiciare de a stărui prin toate mijloacele legale pentru stabilirea adevărului, ar fi de neconceput ca justiţia să nu folosească pentru atingerea scopului său toate posibilităţile pe care le oferă dezvoltarea actuală a societăţii. Folosirea pe scară largă a tehnicii de calcul, a razelor Roentogen, infraroşii sau ultraviolete, însuşirea spectrofometriei, a spectografiei, cromatografiei gazoase, a electroforezei, lărgirea de folosire a electronicii, dezvoltarea medicinei legale, toate acestea confirmă denumirea de "epocă a probelor ştiinţifice", dată perioadei în care trăim.

Într-o altă definiţie dată expertizei se arată că acel mijloc de probă prin care, pe baza unei activităţi de cercetare ce foloseşte date şi metode ştiinţifice, expertul aduce la cunoştinţă acele fapte sau împrejurări care duc la stabilirea adevărului şi la corecta soluţionare a unei cauze constituite probă. Poate fi considerată probă şi acţiunea de înfăţişare a mijloacelor de convingere admise de lege, precum şi rezultatul acestei acţiuni.

Expertiza judiciară poate fi definită ca mijloc de probă prin care se aduce la cunoştiinţă, organelor judiciare opinia unor specialişti cu privire la acele împrejurări de fapt pentru a căror lămurire sunt necesare cunoştiinţe deosebite, opinii care se formează pe baza unei activităţi de cercetare corectă a cazului şi a aplicării unor

Extras din volumul:
Bălan, L. (2014). Balistică judiciară.
Iaşi, România: Lumen.

date specializate, de către persoanele competente desemnate de organele judiciare[8].

Trebuie subliniat faptul că expertiza reflectă o teză ştiinţifică ce este confirmată în mod practic şi nu aduce organului judiciar o părere interpretată pe calea simţurilor, fiind un raţionament fundamentat ştiinţific.

Rezultatul expertizei constituie o concluzie la care se ajunge prin aplicarea regulilor şi legilor ştiinţei la un caz particular.

Expertiza îndeplineşte o funcţie dublă: descoperă, prin aplicarea unor metode tehnice, date care interesează obiectul procesului şi expune concluzii ştiinţifice argumentate asupra unor lucrări, evenimente sau persoane.

Orice expertiză judiciară se poate efectua numai în baza dispoziţiei organului competent, expertul fiind calificat drept mandatar al justiţiei. Expertiza este dispusă pentru a prezenta o opinie fundamentată ştiinţific şi uneori pentru a executa o obligaţie materială pe care instanţa o va îndeplini. Nu poate fi dispusă o expertiză căreia să i se transfere sarcina de a judeca fondul procesului deoarece expertul are doar rolul de a-şi da avizul asupra faptelor ce îi sunt prezentate sau pe care este însărcinat să le constate.

Dovedirea sau stabilirea împrejurărilor de fapt ale unei cauze prin folosirea metodelor, mijloacelor şi

[8] Emil Mihuleac, *Expertiza judiciară*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1994.

Extras din volumul:
Bălan, L. (2014). Balistică judiciară.
Iaşi, România: Lumen.

datelor ştiinţifice garantează obiectivitatea probaţiunii în situaţiile cele mai dificile. Trebuie evidenţiată, de asemenea, influenţa însemnată şi deosebit de favorabilă asupra activităţii organelor judiciare a expertizei judiciare, ce are rol de seamă în soluţionarea rapidă şi obiectivă a cauzelor.

Conform prevederilor Codului de Procedură Penală, expertiza judiciară este admisă ca mijloc de probă, indiferent dacă o cer una sau toate părţile din proces, numai dacă organul judiciar o socoteşte necesară pentru rezolvarea cauzei respective, sau dacă legea prevede obligativitatea ei în anumite situaţii[9].

[9] Octavia Maria Cilibiu, "Expertiza – mijloc de probă în procedura fiscală", *Analele Universităţii "Constantin Brâncuşi" din Târgu Jiu, Seria Ştiinţe Juridice*, Nr. 3/2011, pp. 173-186.

Extras din volumul:
Bălan, L. (2014). Balistică judiciară.
Iaşi, România: Lumen.

Continuarea acestui volum o puteţi lectura achiziţionând volumul de pe

www.edituralumen.ro

www.lumenpublishing.com

sau din librăriile noastre partenere.

Apariţia acestui domeniu distinct al tehnicii criminalistice, denumit mai mult sau mai puţin convenţional "balistică judiciară", a fost impus, pe de o parte, de frecvenţa folosirii armelor de foc în săvârşirea de infracţiuni iar, pe de altă parte, de particularităţile referitoare la cercetarea zonelor, locurilor ce intră în categoria ”la faţa locului”, dar şi la examinările specifice desfăşurate în laborator. Astfel se explică existenţa unei bogate literaturi de specialitate, fie sub forma unor lucrări de sine stătătoare, fie sub forma unor părţi din manualele şi tratatele de criminalistică.

Balistica judiciară s-a dezvoltat ca domeniu de sine stătător numai în deceniul al XX-lea al secolului nostru, în urma elaborării şi perfecţionării unor metode proprii de examinare, cu precădere prin identificarea armelor prin intermediul urmelor formate atât pe tub, cât şi pe proiectil.

Autoarea

EDITURA LUMEN
în elita editurilor româneşti